

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

DE RAAD

ZITTING 2004-2005

24 FEBRUARI 2005

BELEIDSNOTA 2004-2009

Welzijn in verbondenheid

– ingediend door mevrouw Brigitte GROUWELS,
collegelid bevoegd voor Welzijn, Gezondheid en Ambtenarenzaken –

INHOUD

Inleiding	3
De Nederlandstalige welzijnszorg in Brussel	3
1. Algemeen welzijnsbeleid	3
1.1. Een lokaal sociaal beleid	3
1.2. Het algemeen welzijnswerk	4
1.3. Het maatschappelijk opbouwwerk	5
1.4. Armoedebestrijding	6
2. Vrijwilligerswerk	6
3. Ouderenwelzijn	6
3.1 Ouderen	6
3.2. Thuiszorg	8
4. Jeugdwelzijn	10
4.1. Integrale jeugdhulp	10
4.2. Bijzondere Jeugdzorg	10
4.3. Jeugdwelzijnsprojecten en -verenigingen	12
5. Personen met een handicap	12
6. Horizontale materies	15
7. Specifieke aandachtspunten	15
7.1. Regionaal overleg en regionale samenwerking	15
7.2. Zorgverzekering	16
7.3. Investeringsbeleid	17
Besluit	17

INLEIDING

Wanneer we het bilan van drie legislaturen welzijn opmaken, stellen we vast dat een waaier van waardevolle welzijnsinitiatieven ontwikkeld werd, die wij uiteraard verder zullen blijven evalueren, bijsturen, ondersteunen en ontplooiën. Dit is de basis waarop wij verder willen bouwen aan een nieuw beleid.

Vanuit een samenspraak met gebruikers en voorzieningen wil de Vlaamse Gemeenschapscommissie immers coördinerend en aanvullend optreden.

Een dynamisch beleid moet echter ook toekomstgericht zijn en anticiperend werken op aankomende noden.

Wij willen in de welzijnssector verbanden leggen, netwerken maken, zodat alle krachten gebundeld worden. Rekening houdend met de specifieke Brusselse situatie moet de VGC samenwerkingsverbanden aangaan met de andere overheden op het terrein.

Om de toegankelijkheid te bevorderen van het Nederlandstalige aanbod voor elke Brusselse gebruiker, willen we onze welzijnsinstellingen laagdrempelig en meer herkenbaar maken in de stad (uithangborden, lichtreclames..).

Vanuit de bekommernis om het welzijnslandschap ook in Brussel doorzichtiger, meer coherent en toegankelijk te maken, willen we het Vlaamse decreet van 3 maart 2004 betreffende het Lokaal Sociaal Beleid (LSB) implementeren in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

Waar in Vlaanderen het ‘lokaal bestuur’, met name gemeente en OCMW, samen verantwoordelijk zijn voor de planning en coördinatie van het Lokaal Sociaal Beleid, zal de Vlaamse regering een convenant afsluiten met de VGC om de doelstellingen van het LSB-decreet te realiseren in Brussel. Wij zullen niet nalaten ook de andere overheden op het terrein hierbij te betrekken. Het LSB moet immers een aanleiding zijn om de structurele banden met gemeenten en OCMW's aan te gaan.

De Vlaamse Gemeenschapscommissie zal haar beleid uitwerken in openheid naar de meest diverse doelgroepen, ook anderstaligen. Wij willen zoeken naar “wat ons bindt, eerder dan naar wat ons scheidt.”

Een werking bottom-up is het kenmerk van het nieuw beleid.

Onze doelstelling is : een fijnmazig Nederlandstalig kwaliteitsnetwerk voor welzijn uit te werken, zoals dit reeds bestaat voor onderwijs en cultuur.

DE NEDERLANDSTALIGE WELZIJSZORG IN BRUSSEL

1. Algemeen welzijnsbeleid

1.1. Een lokaal sociaal beleid

Het decreet van 3 maart 2004 betreffende het lokaal sociaal beleid is in zijn huidige vorm niet van toepassing in het Brusselse hoofdstedelijke gewest. Volgens artikel 2 zal de Vlaamse regering een convenant afsluiten met de VGC om de doelstellingen van dit decreet ook in Brussel te realiseren.

Daarom gaf de Vlaamse regering de opdracht aan de vzw Brusselse Welzijns- en gezondheidsraad (BWR) om na te denken over de wijze waarop men binnen Brussel maximaal binnen de filosofie van het decreet kan werken.

De opdracht van de BWR resulteerde in een conceptnota met concrete voorstellen van experimenten ‘Sociaal Lokaal’ (een Brusselse vertaling van het concept sociaal huis) met drie uiteenlopende kenmerken :

1. Sociaal Lokaal gelegen in ‘kansarme’ zone, gekoppeld aan een geïntegreerde wijkwerking (Sint-Jans-Molenbeek)
2. Sociaal Lokaal gelegen in buurt met relatief hoog aandeel ‘Nederlandstalige’ bejaarden (Ganshoren)
3. Sociaal Lokaal gelegen in ‘kansrijke’ zone, gekoppeld aan samenwerking met lokaal bestuur (OCMW – Etterbeek).

Deze uitgewerkte voorstellen bieden aanknopingspunten voor samenwerking met een lokaal dienstencentrum, buurtwerk, consultatiebureau Kind en Gezin, autonoom en/of ingebouwd Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW), OCMW en/of gemeente....

Binnen deze voorstellen kan eveneens de koppeling gemaakt worden met een woonzorgcentrum / zorgkruispunt.

Actiepunten :

1. Over de opvolging van de conceptnota is overleg aangewezen tussen de Vlaamse Gemeenschap en de VGC. De VGC zal er bij de Vlaamse regering op aandringen om een Brusselluik in te lassen in het decreet, dat een samenwerking regelt met de VGC. Naar analogie met het decreet op het lokaal cultuurbeleid pleit de VGC er tevens voor om verder te onderzoeken hoe ook de Brusselse gemeenten en/of OCMW's een plaats kunnen krijgen in het decreet.
2. De experimenten uitvoeren (cfr.conceptnota).
3. Lokaal Sociaal Beleid verder uitbouwen in samenwerking met onder meer de lokale Vlaamse mandatarissen van gemeenten en OCMW's.

1.2. Het algemeen welzijnswerk

Het Vlaamse decreet betreffende het algemeen welzijnswerk dateert van 19 december 1997 en is van toepassing op autonome centra voor algemeen welzijnswerk, centra voor algemeen welzijnswerk in het kader van de ziekenfondsen en centra voor teleonthaal. In het decreet wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen ambulante en residentiële algemeen welzijnswerk.

Het decreet algemeen welzijnswerk heeft geleid tot een fusiebeweging in de sector. Voor het Brusselse hoofdstedelijke gewest betekende dit het ontstaan van twee autonome centra voor algemeen welzijnswerk : CAW Archipel en CAW Mozaïek. De VGC verleent enkel een ondersteuning aan de autonome CAW. Het gaat hierbij voornamelijk om deelwerkingen die een specifieke meerwaarde betekenen voor Brussel, werkingen die door de Vlaamse Gemeenschap erkend maar niet gesubsidieerd worden of die door de Vlaamse Gemeenschap niet volledig werden overgenomen n.a.v. de fusies. Een niet onaanzienlijke ondersteuning van het algemeen welzijnswerk wordt ook gerealiseerd met Stedenfondsmiddelen.

CAW Mozaïek bundelt volgende deelwerkingen :

- De Hallen : was reeds een fusie van de voormalige werkingen van Centrum voor Geboorteregeling en Sexuele Opvoeding (CGSO), Jongeren- en Gezinsadvies Centrum (JGAC) en Jongeren Advies Centrum (Tilt-JAC). De werking biedt onthaal, informatie, advies en begeleiding aan, ontwikkelt, begeleidt en ondersteunt preventieve projecten en vormingsprogramma's voor de doelgroep kinderen en jongeren en is

erkend voor scheidingsbemiddeling en de gezinsevaluatie in het kader van interlandelijke adoptie.

- Adzon : richt zich naar maatschappelijk kwetsbare jongeren en jongvolwassenen uit het homoprostitutiemilieu.
- Araña : woonbegeleiding voor jongvolwassenen met psychosociale problemen.
- Sjerp : centrum voor levens- en gezinsvragen.
- Asiel : een opvanginitiatief voor asielzoekers en mensen zonder wettige verblijfsvergunning.

CAW Archipel bundelt volgende deelwerkingen :

- Groot Eiland : was reeds een fusie van Sociaal Centrum Groot-Eiland, Centrum voor Levens- en Gezinsvragen (CLG) De Papenest en Centrum voor Hulp aan Slachtoffers. De werking van Groot Eiland voorziet in een sociale dienst, het project 'Vrijdag', gezins- en relationeel welzijnswerk, slachtofferhulp, Justitieel Welzijnswerk, schuldbemiddeling, hulpverlening aan daders van seksueel geweld, een wijkmaatschappelijke dienst Sociaal Centrum Noordwijk, Jobtraject en Nords@it.
- De Schutting : beschut wonen voor thuislozen.
- Albatros : onthaalhuis voor residentiële opvang en begeleiding van thuislozen.
- Welkom : een polyvalente eerstelijnsdienst.
- Wegwijzer : een wijkgebonden sociale dienst in Anderlecht.
- Vrienden van het Huizeke : twee onthaalhuizen voor thuisloze mannen.
- Huis van Vrede – Puerto : twee leefgemeenschappen en beschut wonen.
- Foyer Leger des Heils : onthaalhuis voor thuisloze mannen.
- Straathoekwerk.

De Brusselse sector van het algemeen welzijnswerk bevond zich de afgelopen legislatuur in een patstelling. Verwachtingen die leefden eind 1999 werden niet ingelost. De VGC verleent nog steeds een belangrijke aanvullende ondersteuning aan de vzw CAW Mozaïek voor de deelwerkingen Adzon

en Araña. Door te kiezen voor het bestendigen van de in het verleden ontwikkelde initiatieven wordt echter een ernstige hypotheek gelegd op het ondersteunen van nieuwe initiatieven binnen het algemeen welzijnswerk.

Momenteel zijn twee organisaties erkend door de Vlaamse Gemeenschap voor de werking als Nederlandstalige dienst Schuldbemiddeling, doch hieraan is nog steeds geen subsidiëring verbonden.

De Vlaamse Gemeenschap subsidieert binnen het kader van het decreet algemeen welzijnswerk. Daarnaast maakt de Vlaamse Gemeenschap ook in beperkte mate nieuwe initiatieven mogelijk, zoals de opvang van oudere thuislozen.

De schuldbemiddeling door CAW Archipel en het Leger des Heils wordt financieel ondersteund door VGC, omdat aan de erkenning door de Vlaamse Gemeenschap geen middelen verbonden zijn.

Daarnaast ondersteunt de VGC ook een beperkt aantal initiatieven, zoals de opvang van mensen zonder wettige verblijfsvergunning en asielzoekers.

De subsidiëring vanuit de VGC voor de werking beschut wonen van de vzw Leger des Heils kon afgebouwd worden dankzij een grotere ondersteuning door de GGC.

Er werden tijdens de voorbije legislatuur pogingen ondernomen om het beleid van de verschillende overheden (GGC, Cocof, VGC, Vlaamse Gemeenschap) met betrekking tot het onthaal, de opvang en begeleiding van thuislozen in Brussel beter op elkaar af te stemmen via een protocolakkoord. Onderhandelingen hieromtrent zijn nog steeds lopende. Rekening houdend met de complexiteit van de thuislozenproblematiek, stelt de sector voor een samenwerkingsmodel uit te werken in de zin van een overkoepelend overleg met alle betrokken partners (thuislozensector, OCMW's, gezondheidszorg...).

Acties :

- Evalueren van bestaande initiatieven ;
- Continueren van de ondersteuning van bestaande initiatieven met een bijzondere meerwaarde voor Brussel ;
- Ondersteunen van de verdere uitbouw van begeleid wonen voor thuislozen ;

- Ondersteunen van nieuwe initiatieven als antwoord op nieuwe noden (o.a. jongvolwassenen, opvang van grote gezinnen, bejaarde thuislozen, mensen zonder papieren) ;
- Uitwerken van een samenwerkingsakkoord voor een gemeenschappelijk beleid inzake de thuislozenzorg met de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Commission Communautaire Française ;
- Met het oog op een betere afstemming van het gewestelijk beleid inzake Huisvesting op het Brusselse (en/of Vlaamse) welzijnsbeleid, overleg plegen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest inzake het creëren van bijkomende huisvesting voor maatschappelijk zwakkeren.

Aandachtspunten voor overleg met de Vlaamse Gemeenschap :

- Een grotere ondersteuning van de basiswerking van de twee autonome centra voor algemeen welzijnswerk Mozaïek en Archipel (die momenteel door de VGC ondersteund wordt) ;
- Financieren van de personeels- en werkingskosten van de opdracht schuldbemiddeling ;
- Ondersteunen van opvanginitiatieven voor mensen zonder wettig verblijf (zoals Asiel).

1.3. Het maatschappelijk opbouwwerk

De sector van het maatschappelijk opbouwwerk wordt geregeld door een decreet van de Vlaamse Gemeenschap. Op basis van een meerjarenplan wordt de vzw Regionaal Instituut voor de Samenlevingsopbouw Brussel (RisoBrussel) in dit kader erkend en gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap. Ook Buurtwerk Molenbeek-centrum en vzw Brug zijn actief als autonome opbouwwerkinstellingen.

De VGC heeft een gemotiveerd advies uitgebracht over de erkenningsaanvraag (meerjarenplan) van de vzw RisoBrussel en verleent een aanvullende subsidie.

RisoBrussel ontwikkelt opbouwwerkprojecten die aansluiten bij het Stedenfondsbeleid en is actief in de Noordwijk, Anneessenswijk, Chicagowijk, Molenbeek, Kuregem, De Brabantwijk en in Peterbos.

Acties :

- De Riso-werking in bepaalde wijken verdiepen.
- De Riso-werking afstemmen op het sociaal netwerk in wijken waar ze actief zijn, gelinkt aan de ontwikkelingen inzake lokaal sociaal beleid.

1.4. Armoedebestrijding

Het Vlaamse decreet armoedebestrijding dateert van 21 maart 2003. Anno 2005 telt Brussel 7 verenigingen waar armen het woord nemen. Twee van deze verenigingen worden effectief erkend, de overige vijf worden beschouwd als kandidaat-erkende verenigingen. Deze verenigingen ontplooiën activiteiten die de zelfredzaamheid, het psychisch welbevinden, het zelfvertrouwen en de mondigheid van de arme Brusselaar stimuleren. Naast deze maatschappelijke emancipatie, zullen ook inspanningen geleverd worden om de armen te laten participeren aan het beleid.

Sinds 2003 hebben deze verenigingen, samen met nog andere organisaties die de intentie hebben te werken aan de verbetering van de maatschappelijke positie van armen, zich verenigd binnen het Brussels Platform Armoede, dat ondersteund wordt door de Brusselse Welzijns- en gezondheidsRaad. Vanaf 2005 is ook dit netwerk formeel erkend als samenwerkingsverband van de verenigingen waar armen het woord nemen. Een van de doelstellingen van het Brussels Platform Armoede is om jaarlijks, in samenspraak met de armen, een actie uit te werken rond een thema dat oorzakelijk verband houdt met armoede. Daarnaast wil het Platform ook een forum aanbieden aan de armen waar zij kunnen samenkomen om het woord te nemen rond thematieken die hen aanbelangen.

Acties :

- Ondersteunen van cliënt- en bewonersparticipatie in het beleid en zorgaanbod, in samenwerking met het maatschappelijk opbouwwerk en waar mogelijk met de OCMW's.

2. Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk vertegenwoordigt in onze samenleving een belangrijk sociaal kapitaal. Om aan de nood van rekrutering van vrijwilligers te voldoen, werden in alle Vlaamse provincies provinciale steunpunten voor het vrijwilligerswerk uitgebouwd.

De VGC nam de rol van de Vlaamse provincies over voor de uitbouw van één steunpunt voor Brussel. In 1999 werd hiertoe een overeenkomst gesloten met de vzw Platform voor Voluntariaat.

Het Brusselse steunpunt voor vrijwilligerswerk werd operationeel in maart 2000 en werd begin 2002 verzelfstandigd tot de autonome vzw Het Punt – Steunpunt voor Vrijwilligerswerk Brussel. De in 1999 afgesloten overeenkomst met de vzw Platform voor Voluntariaat werd vervangen door een nieuwe overeenkomst met de vzw Het Punt. Naast de ondersteuning vanuit de VGC ontvangt het Steunpunt sinds 2001 ook een subsidie van de Vlaamse Gemeenschap.

Anno 2004 konden uit een behoefteonderzoek naar de ondersteuningsnoden in de Brusselse vrijwilligerssector, in samenwerking met Het Punt, een aantal krachtlijnen worden gedistilleerd : een duidelijk en waarneembaar contactpunt, informatie en vorming, belangenbehartiging, samenwerking met Franstaligen / anderstaligen.

In 2005 zal hierop verder gewerkt worden en worden onder meer acties gepland naar scholen toe.

Naast de vzw Het Punt ondersteunt de VGC ook de vzw Vereniging van Bezoekers aan Verzorgingsinstellingen, een vzw die zich inzet voor het bezoeken van en het bieden van persoonlijke aandacht aan bejaarden.

Acties :

- Verdere ondersteuning van de vzw Het Punt, Steunpunt voor Vrijwilligerswerk Brussel.

3. Ouderenwelzijn*3.1. Ouderen*

De woon-, leef- en zorgbehoeften van de ouderen zijn aanzienlijk veranderd. De ouderen van de toekomst hebben andere en meer diverse comfortbehoeften. De doelgroep is zeer gedifferentieerd, niet alleen inzake zorgbehoefte, maar ook op het gebied van leeftijd, inkomen, uitbouw van hun mantelzorgnetwerk, woonomgeving, culturele achtergrond... Deze diversiteit noopt tot een grotere verscheidenheid in het aanbod. De doelstelling is onze ouderen zo lang mogelijk de kans te geven om zelfstandig te blijven wonen.

Voor rusthuizen en serviceflatgebouwen is nog steeds het decreet van 5 maart 1985 houdende de regeling van de erkenning en subsidiëring van voorzieningen voor bejaarden van toepassing. Een geïntegreerd woonzorgdecreet wordt voorbereid.

Sinds 1999 kende de Nederlandstalige residentiële sector in Brussel een zekere groei. Was er in

1999 geen enkel (door de Vlaamse Gemeenschap erkend) Nederlandstalig rusthuis, dan waren er in 2003 drie. Dankzij aanzienlijke investeringssubsidies vanwege de VGC kon in 2003 te Neder-Over-Heembeek het rusthuis De Overbron (44 bedden) zijn deuren openen. De volgende voorzieningen zijn erkend door de Vlaamse Gemeenschap :

	<i>Gemeente</i>	<i>Voorziening</i>	<i>Aantal plaatsen</i>
Rusthuizen	Neder-Over-Heembeek	De Overbron	44 bedden
	Laken	Home Ingendael	73 bedden
	Schaarbeek	Bergamote	118 bedden
Totaal aantal rusthuisbedden			235 bedden
Serviceflatgebouw	Jette	Parkresidentie	32 wooneenheden

Wij zitten dus nog veraf van het programmacijfer 2004 van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel. Op basis van de bevolkingsprojecties voor 2009 voorziet de Vlaamse planning voor Brussel 1.176 bedden voor de rusthuizen en 1.216 voor de serviceflats.

- In het algemeen blijft het aanbod aan voorzieningen en dienstverlening voor ouderen onvoldoende. Een concept van woonzorgcentrum ontwikkeld door het Seniorencentrum is een aanzet tot meerjarenplanning om het Vlaamse zorgaanbod voor ouderen in Brussel verder uit te bouwen. In dit concept is het 'zorgkruispunt' de draaischijf van de ouderenvoorzieningen in een woonzorgzone of het contactpunt tussen vraag en aanbod en dit op basis van een samenwerking tussen en de integratie van residentiële zorg en thuiszorg. Binnen dit concept wordt geopteerd voor het werken met 'zones' waarin optimale condities geschapen worden voor wonen met zorg, zorg die niet alleen gehaald, maar ook aan huis gebracht kan worden. Zowel voor de haal- als voor de brengfuncties kan men terecht bij het 'zorgkruispunt'. Bijzondere aandacht gaat naar de zorg en opvang van dementerenden.
- De vzw Home Info voorziet in de nood aan informatie en advies over de diverse voorzieningen voor ouderen. De vzw wordt ondersteund door de VGC, aanvullend bij de ondersteuning vanuit de GGC. Sinds 1 januari 2005 is ook het Brussels steunpunt ouderenmis(be)handeling ingebed bij de vzw Home Info.

- Een steeds belangrijker aandachtspunt wordt de zorg voor allochtone ouderen. Initiatieven met aandacht voor interculturalisering van de ouderenzorg worden daarom op projectmatige basis ondersteund.

Het Overlegplatform Allochtone Ouderen (Ovallo) is een samenwerkingsinitiatief van organisaties die zich inzetten voor meer welzijn en gezondheid bij Brusselse allochtone ouderen. Uit de resultaten van een onderzoek blijkt dat er nood is aan nog meer afstemming van het aanbod op de vragen van allochtone ouderen.

- De VGC verleent een ondersteuning aan de vzw Seniorencentrum, onder meer om welzijnsgericht werk met en voor senioren in het Brusselse hoofdstedelijke gewest te coördineren, te ondersteunen, te begeleiden en waar nodig eigen initiatieven te nemen zonder daarbij in de plaats te treden van het andere georganiseerde seniorenwerk. De opdrachten van de vzw zijn omschreven in een jaarlijks te evalueren conventie.

Acties :

- (Her)oriënteren van bestaande initiatieven en nieuwe initiatieven initiëren in het kader van het concept van woonzorgzones met zorgkruispunten, met bijzondere aandacht voor samenwerking met de Brusselse gemeenten en OCMW's ;

- Opstellen van een plan en een duidelijke programmering, onder meer wat betreft regionale inplanting, spreiding en fasering, voor nieuwe ouderenvoorzieningen die inspelen op reële behoeften en in functie hiervan initiatiefnemers aantrekken ;
- Verder ondersteunen van de vzw Home-Info en aanvullend ondersteunen van de uitbouw van een Brussels steunpunt voor het Vlaams Meldpunt Ouderenmis(be)handeling en dit in overleg met de 5 provincies ;
- Ondersteunen van initiatieven die de toegankelijkheid van het aanbod voor allochtone ouderen bevorderen en op deze wijze bijdragen tot de interculturalisering van het aanbod inzake ouderenwelzijn ;
- Aanvullend ondersteunen van een ‘Expertisecentrum Dementie’ ;

Aandachtspunten voor overleg met de Vlaamse Gemeenschap :

- Verder uitwerken van het globale concept van een woonzorgcentrum, waarbij een link wordt gemaakt met de ontwikkelingen inzake lokaal sociaal beleid ;
- Rekening houden met de specifiek Brusselse situatie bij de uitwerking van een structureel kader voor ouderenmis(be)handeling.

3.2. Thuiszorg

Een belangrijke demografische factor die een rol speelt voor de thuiszorg, is de toenemende vergrijzing. Uit statistisch materiaal van het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS) blijkt dat 49% van de Belgische bevolking in 2020 ouder zal zijn dan 60 jaar. Tegen 2030 loopt dit aandeel op tot 57%. De toename van het aantal ouderen zal het sterkst zijn binnen de hoogste leeftijdsklassen (85+). Deze laatste groep zal te maken hebben met een grote zorgbehoefte, wat implicaties heeft voor het welzijnsbeleid.

De geschetste demografische evolutie geldt ook voor Vlaams Brussel : de vergrijzing laat er zich nog sterker voelen dan in de rest van het land.

Het Vlaamse decreet houdende de erkenning en de subsidiëring van verenigingen en welzijnsvoorzieningen in de thuiszorg dateert van 14 juli 1998.

Thuiszorg omvat alle hulp- en dienstverlening die erop gericht is om de zorgvrager zo lang mogelijk thuis te kunnen laten blijven onder minimaal vereiste comfortabele levensomstandigheden en met ruime aandacht voor de levenskwaliteit. Het gaat om formele (professionele) en informele thuiszorg (mantelzorg en vrijwilligers).

De mantelzorg is een volwaardige partner in het welzijnsbeleid. Onze doelstelling is de mantelzorg nog meer te betrekken bij het uitvoeren van het welzijnsbeleid ten aanzien van zorgbehoevenden.

Lokale dienstencentra

De Vlaamse programmatienorm voorziet in 19 lokale dienstencentra voor Brussel. Vandaag zijn er 11 lokale dienstencentra met een erkenning door de Vlaamse Gemeenschap : Aksent (Schaarbeek), Het Anker (Brussel), Chambéry (Etterbeek), Cosmos (Anderlecht), De Harmonie (Brussel), De Kaai (Anderlecht), De Kat (Ukkel), Forum (Brussel), Parkresidentie (Jette), Randstad (Sint-Jans-Molenbeek) en De Vaartkapoen (Sint-Jans-Molenbeek). Lokaal dienstencentrum Cosmos gelegen in Kuregem werd in 2000 erkend door de Vlaamse Gemeenschap. Begin 2003 nam de vzw EVA het initiatief met een nieuw lokaal dienstencentrum (Aksent) van start te gaan in de Brabantwijk.

De subsidies vanwege de Vlaamse Gemeenschap bedragen momenteel afgerond 30.000 EUR. In 2004 werd de verordening van de VGC aangepast. De subsidies (personeel en werking) vanwege de VGC bleven ongewijzigd (er is wel de aanpassing voor de social-profit). Zij verleent een aanvullende subsidie voor een voltijds centrumleider en werkingskosten voor de lokale dienstencentra in kansarme wijken en voor een halftijds centrumleider en werkingskosten voor de dienstencentra in andere wijken van het Brusselse hoofdstedelijke gewest. Uit een recente studie blijkt dat alle Brusselse wijken elementen van kansarmoede bevatten. Dit rechtvaardigt een gelijkschakeling van alle lokale dienstencentra. Opdat alle lokale dienstencentra in aanmerking zouden komen voor subsidiëring van een voltijds centrumleider, dient de verordening aangepast te worden.

De ondersteuning van de VGC voor verfraaiing en uitrusting werd stopgezet. De verordening nr. 02/01 van 25 april 2002 houdende de toekenning van investeringssubsidies aan welzijns- en gezondheidsinstellingen heeft als uitgangspunt het uitbreiden van het aanbod aan voorzieningen, niet de verfraaiing en uitrusting ervan.

De lokale dienstencentra hebben zich georganiseerd via het Brussels Overleg Dienstencentra (BOD).

Inzake nieuwe initiatieven zal in nauw overleg met de sector een duidelijke programmering opgesteld worden m.b.t. regionale inplanting, spreiding en fasering.

Regionale Dienstencentra

De Vlaamse programmatienorm voorziet in 2 regionale dienstencentra voor Brussel. Volgende regionale dienstencentra waren actief : Iris Thuiszorg en Onafhankelijk Sociaal Dienstencentrum erkend door de Vlaamse Gemeenschap voor Brussel, Thuiszorg Brabant en Liberaal Coördinatiecentrum voor Thuiszorg en -dienstverlening niet erkend voor Brussel. Het Onafhankelijk Sociaal Dienstencentrum besloot in 2002 zijn erkenning door de Vlaamse Gemeenschap in te leveren, zodat momenteel enkel Iris Thuiszorg een erkenning voor Brussel heeft.

De ondersteuning van de VGC aan vier actieve regionale dienstencentra in Brussel is een beperkte aanvulling op de werkingskosten en is afhankelijk van de resterende beschikbare kredieten op de welzijnsbegroting. Deze ondersteuning dient geëvalueerd te worden in het kader van het toekomstige globale thuiszorgbeleid.

Diensten voor Gezinszorg

Familiehulp en Solidariteit voor het Gezin realiseren ongeveer 92 % van de Nederlandstalige gezinszorg in Brussel en zijn erkend door de Vlaamse Gemeenschap. De VGC voorziet in een aanvullende ondersteuning van 0,59 EUR per gepresteerd uur. Het aantal gepresteerde uren is sinds 1999 licht gedaald : van 146.645 uren in 1999 tot ongeveer 139.000 uren in 2003. Dit is in hoofdzaak te wijten aan het moeilijk rekruteren en behouden van bijkomend personeel verzorgenden.

De wijze van ondersteuning door de VGC bleef tot op heden ongewijzigd. Deze ondersteuning zal geëvalueerd worden in het kader van het toekomstige globale thuiszorgbeleid. De expertisecentra kraamzorg vormen hierbij een aandachtspunt.

Tijdelijke opvangmogelijkheden

Centra voor kortverblijf, dagverzorgingscentra en diensten voor oppashulp bieden mogelijkheden tot tijdelijke opvang. Familiehulp en Solidariteit

voor het Gezin zijn de twee door de Vlaamse Gemeenschap erkende diensten voor oppashulp in Brussel. Het aantal gepresteerde uren oppas is sinds 1999 gegroeid, maar blijft vrij beperkt. Er zijn geen Nederlandstalige dagverzorgingscentra of centra voor kortverblijf in het Brusselse hoofdstedelijke gewest.

Inzake nieuwe initiatieven zal in nauw overleg met de sector een duidelijke programmering opgesteld worden m.b.t. regionale inplanting, spreiding en fasering.

Verenigingen van gebruikers en mantelzorgers

Er zijn vijf verenigingen van gebruikers en mantelzorgers die een afdeling hebben in en activiteiten ontplooiën op het grondgebied van het Vlaamse én Brusselse hoofdstedelijke gewest : de vzw Werkgroep Thuisverzorgers, de vzw Ziekenzorg van de Christelijke Mutualiteiten, Ons Zorgnetwerk, de vzw Steunpunt Thuiszorg en Ondersteuning in de thuiszorg.

Zij kampen allen met de moeilijke rekrutering van kandidaat-mantelzorgers en dus met de mogelijkheid om een effectieve werking in Brussel uit te bouwen.

Technologische hulpmiddelen

In de thuiszorg is er nood aan toezicht. Deze nood wordt zoveel mogelijk ingevuld door mantelzorgers, vrijwilligers en professionelen. Wanneer zij niet aanwezig zijn, kan het gebruik van technologische hulpmiddelen mogelijk maken dat een zorgbehoevende persoon alleen blijft zonder onverantwoorde risico's. Personenalarmeringssystemen (pas) vormen hierbij een zeer belangrijk hulpmiddel.

De VGC voorziet in een jaarlijkse tussenkomst in de abonnements- en aansluitingskosten voor telefoon en pas-toestel voor bepaalde categorieën van ouderen en personen met een handicap.

Acties :

- Verder uitbouwen van het aanbod aan thuiszorg, kaderend in het globale woonzorgconcept en rekening houdend met de evoluties op vlak van het lokaal sociaal beleid.
- Evalueren van bestaande initiatieven (onder andere de regionale dienstencentra, diensten voor gezinszorg) met het oog op een heroriëntering

van de ondersteunende en stimulerende rol van de VGC i.f.v. een groei van het aanbod aan thuiszorg ;

- Gelijkschakeling en uitbreiding van het netwerk van de lokale dienstencentra ;
- In nauw overleg met de sector een duidelijke programmering opstellen m.b.t. regionale inplanting, spreiding en fasering van nieuwe thuiszorgvoorzieningen, waaronder lokale dienstencentra, dagverzorgingscentra en centra voor kortverblijf ;
- Aandacht hebben voor het luik opleiding en tewerkstelling, in het bijzonder met betrekking tot de diensten voor gezinszorg, en werknemers aantrekken in de sector via campagne en vorming ;
- Uitbreiden van het aanbod inzake ‘sociaal vervoer’ via samenwerkingsverbanden (bvb. met MIVB) en afgestemd op het Vlaamse beleid inzake aangepast vervoer ;
- Aanmoedigen en ondersteunen van de mantelzorg die we in diverse sectoren aantreffen.

4. Jeugdwelzijn

4.1. Integrale jeugdhulp

De jeugdwelzijnssector staat voor grote uitdagingen met het decreet van 7 mei 2004 betreffende de integrale jeugdhulp. Integrale jeugdhulp wil de organisatie van het jeugdhulpaanbod verbeteren, via intersectorale samenwerking, zodanig dat het aanbod zoveel mogelijk kan afgestemd worden op de vraag van de ouders en / of hun kinderen.

Om de implementatie van integrale jeugdhulp te realiseren, is het noodzakelijk dat het beleid van de verschillende betrokken sectoren (de bijzondere jeugdbijstand, Kind en Gezin en de centra voor integrale gezinszorg, het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap, het algemeen welzijnswerk, de geestelijke gezondheidszorg en de centra voor leerlingenbegeleiding) op elkaar afgestemd wordt. Beleidsafstemming krijgt structureel vorm in de Vlaamse adviesraad, het Vlaamse managementcomité en de regionale stuurgroepen.

Het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad vormt, omwille van de specifiek Brusselse context, een aparte regio integrale jeugdhulp met een eigen re-

gionale stuurgroep. De stuurgroep is minimaal samengesteld uit (2) vertegenwoordigers van de zes betrokken sectoren, de regiomanager van de bijzondere jeugdzorg én uit één vertegenwoordiger voor de ouders en één vertegenwoordiger voor de minderjarigen. De regionale stuurgroep zal instaan voor de opmaak van een regioplan voor Brussel.

Acties :

- Opvolgen van de uitvoering van integrale jeugdhulp, met bijzondere aandacht voor de Brusselse situatie ;
- Startkansen geven aan nieuwe initiatieven en methodieken in functie van reële Brusselse noden, onder andere inzake crisishulp, spijbelproblematiek...

Aandachtspunten voor overleg met de Vlaamse Gemeenschap :

- De VGC betrekken bij de implementatie van integrale jeugdhulp, in samenspraak met de provincies ;
- Vertegenwoordigen van de VGC in het managementcomité dat de integrale jeugdhulp binnen de verschillende regio's op elkaar zal afstemmen en een globaal beleidsplan zal opmaken ;
- Evalueren van de huidige regio-afbakening met het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad als aparte regio integrale jeugdhulp.

4.2. Bijzondere jeugdzorg

De bijzondere jeugdzorg doet zowel aan vrijwillige als aan gedwongen hulpverlening. Vrijwillige hulpverlening gebeurt op vraag van het gezin of de jongere in een problematische opvoedingssituatie (POS). In dit geval treedt het Comité voor Bijzondere Jeugdzorg op als verwijzer. Bij gedwongen hulpverlening wordt door de jeugdrechtbank een maatregel opgelegd aan jongeren in een problematische opvoedingssituatie of jongeren die een als misdrijf omschreven feit (MOF) pleegden. De bemiddelingscommissie fungeert als buffer tussen de vrijwillige en gedwongen hulpverlening.

De door de Vlaamse Gemeenschap erkende voorzieningen in de bijzondere jeugdbijstand voor Brussel zijn :

- De Plan-Aid, vzw Begeleidingscentrum regio Brussel, een begeleidingstehuis voor residentiële opvang van minderjarigen ;
- vzw 't Pasrel, Onthaal-, Oriëntatie- en Observatiecentrum (OOOC) ;
- Het Vlot – centrum voor integrale gezinsbegeleiding, van de vzw Veren, met vestigingsplaatsen in Anderlecht en Jette, beide dagcentra voor de opvang van minderjarigen en ambulante gezinsbegeleiding ;
- De Pont – centrum voor integrale gezinsbegeleiding, van de vzw Veren, een thuisbegeleidingsdienst voor gezinnen met kinderen en jongeren ;
- vzw De Loper, een dienst voor begeleid zelfstandig wonen voor jongeren van 17 tot 21 jaar en voor thuisbegeleiding van gezinnen met kinderen tussen 0 en 18 jaar ;
- vzw Den Distel, een centrum voor residentiële opvang van jongeren tussen 0 en 18 jaar ;
- vzw Minor Ndako, residentiële opvang van buitenlandse niet begeleide minderjarigen ;
- vzw Kiezen voor Kinderen, vzw Onderweg en vzw Opvang, diensten voor pleegzorg.

De erkende voorzieningen ontvangen van de VGC een aanvullende subsidie voor de werkingskosten.

De Pit is een project van de vzw Begeleidingscentrum regio Brussel, dat voorziet in ambulante begeleiding van jongeren tussen 14 en 18 jaar.

Dankzij de toekenning van investerings- en startsubsidies werd de ontwikkeling van de nieuwe initiatieven Minor Ndako (residentiële opvang van buitenlandse niet begeleide minderjarigen) en Het Boy-Kot (residentiële opvang van moeilijke jongens) mogelijk gemaakt.

Er was nood aan een samenwerkingsakkoord tussen de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap. Ondertussen is er een samenwerkingsakkoord tussen de drie betrokken gemeenschappen, dat de uitvoering mogelijk maakt van maatregelen opgelegd door de jeugdrechtbank met betrekking tot jongeren waarvan de veiligheid of gezondheid in ernstig gevaar verkeren.

De ordonnantie van de GGC van 29 april 2004 betreffende de hulpverlening aan jongeren wil de

jongeren in het Brusselse hoofdstedelijke gewest op gelijke voet behandelen als in de Vlaamse en Franse Gemeenschap.

In 1999 werd tussen de provincie Vlaams-Brabant en de VGC tevens een samenwerkingsovereenkomst afgesloten voor het opzetten van een Ondersteuningsteam Allochtone Jongeren (OTA). De verwijzers en voorzieningen in de bijzondere jeugdbijstand kunnen voor ondersteuning bij hun reguliere hulpverlening t.a.v. allochtone jongeren en hun gezinnen een beroep doen op dit ondersteuningsteam. Deze werking bewijst ook in Brussel nog steeds haar waarde. Naar het intercultureel werken (ervaringsdeskundigen, interculturele bemiddelaars en tolken) zal bijzondere aandacht blijven gaan.

Constructieve afhandeling van MOF (als misdrijf omschreven feit)

De vzw BAS ! is erkend voor, organiseert en begeleidt alternatieve sancties (gemeenschapsdiensten en leerprojecten) bij vonnis of arrest opgelegd door de jeugdrechtbank en herstelbemiddeling op vraag van het parket of op het niveau van de jeugdrechtbank. De werking van de vzw BAS ! kende een grote groei. De vzw realiseerde een aanzienlijke ondersteuning vanwege andere overheden. Daardoor kon de ondersteuning vanwege de VGC, die de start van de werking mogelijk maakte, worden verminderd. De VGC verleent aanvullende ondersteuning voor een halftijds stafmedewerker en werkingskosten.

In 1997 werd tussen het provinciebestuur van Vlaams-Brabant en de VGC een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor een provinciaal vereffeningsfonds. Dit project is een onderdeel van de werking inzake begeleiding van alternatieve straffen, waarbij aan minderjarige delinquenten de kans wordt geboden om zelf verantwoordelijkheid op te nemen in het schadeherstel. Met betrekking tot het provinciaal vereffeningsfonds is er een inbreng van de VGC van 10% van de bijdrage door de provincie Vlaams-Brabant.

Acties :

- Evalueren van bestaande initiatieven (onder andere de aanvullende werkingssubsidie voor erkende voorzieningen) ;
- Ondersteunen van initiatieven met een bijzondere meerwaarde voor Brussel ;

- Continueren van de samenwerking met de provincie Vlaams-Brabant inzake het provinciaal vereffeningsfonds ;
- Helpen uitbreiden van de mogelijkheden voor alternatieve sancties.

Aandachtspunten voor overleg met de Vlaamse Gemeenschap :

- Bijkomende ondersteuning betreffende de werkingskosten voor de specifiek Brusselse meerkosten van de erkende voorzieningen ;
- Honoreren van de meertaligheid en multiculturaliteit in het Brusselse hoofdstedelijke gewest.

4.3. Jeugdwelzijnsprojecten en -verenigingen

De vzw Kinderdienst van Teledienst is een dienst voor gezinsondersteunende pleegzorg te Brussel die niet erkend is door de Vlaamse Gemeenschap, maar projectsubsidies ontvangt in het kader van een projectwerking rond ‘crisisopvang voor minderjarigen’ en van Kind en Gezin.

Het Brussels project van de vzw Kinderdienst van Teledienst wordt door de VGC ondersteund, in

afwachting van een reguliere subsidie vanwege de Vlaamse Gemeenschap.

De vzw Centrum Advocaten voor Jongeren heeft als doelstelling juridische informatie en begeleiding organiseren en gerechtelijke bijstand verlenen aan jongeren. De vzw wordt ondersteund door de VGC.

Sinds 2002 krijgt de vzw ook een ondersteuning vanwege de federale overheid voor de onkostenvergoedingen van de dagelijkse telefonische permanentie.

Acties :

- Evalueren van bestaande initiatieven (onder andere de vakantiekampen) ;
- Ondersteunen van initiatieven met een bijzondere meerwaarde voor Brussel ;

5. Personen met een handicap

Het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap erkende volgende voorzieningen in het Brusselse hoofdstedelijke gewest :

Zorg

<i>Zorgvorm</i>	<i>Gemeente</i>	<i>Voorziening</i>
Tehuizen voor niet-werkenden	Sint-Gillis	De Lork
	Haren	De Ark
Dagcentra	Haren	De Ark
Plaatsingsdiensten	Schaarbeek	Onderweg
Thuisbegeleiding	Sint-Lambrechts-Woluwe	Koninklijk Instituut Woluwe
Begeleid wonen	Laken	Begeleid Wonen Brussel
Beschermd wonen	Sint-Gillis	De Lork
MPI's	Laken	De Ark
	Sint-Lambrechts-Woluwe	Koninklijk Instituut Woluwe/De Torentjes

Opleiding en tewerkstelling

- Diensten voor gespecialiseerde voorlichting bij beroepskeuze : De Vest en de Brailleliga ;
- Centra voor beroepsopleiding : Beroepsopleidingscentrum Brailleliga ;
- Beschutte werkplaats : Kanunnik Triest T.W.I. ;
- Arbeidstrajectbegeleiding (ATB) : ATB-dienst Brussel, De Werklijn.

Aangepaste vrijetijdsbesteding

Gehandicapten en Solidariteit Sociaal centrum en het Kruispunt.

Daarnaast is Inclusie Vlaanderen erkend als gebruikersorganisatie en Blindenzorg Licht en Liefde en de Brailleliga inzake dienstverlening aan blinden en slechtzienden.

De VGC beheert ook eigen instellingen, nl. De Poolster (revalidatiecentrum), Kasterlinden (onderwijs voor gehoor- en gezichtsgestoorden) en de Centrale School voor Buitengewoon Onderwijs.

Verder ondersteunt de VGC ook niet-erkende voorzieningen (De Boei en CAD De Kapruin).

Op basis van de verordening nr. 94/04 van 19 januari 1995 van erkennings- en subsidiëringsvoorwaarden voor initiatieven voor personen met een handicap verleent de VGC aan bepaalde Brusselse voorzieningen startsubsidies, aan andere aanvullende of overbruggingsubsidies.

Het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap erkent de waarde van een wachtlijst als indicator voor de bestaande zorgvragen en wenst door de integratie van gegevens tussen alle bestaande centrale wachtlijsten in Vlaanderen te komen tot een bruikbaar instrument voor het meten van de bestaande zorgvragen, het uittekenen van de toekomstige programmatienormen en het ontwikkelen van een betere regionale zorgafstemming.

Voor Brussel en Vlaams-Brabant werd één wachtlijst ontwikkeld. Hiertoe ondertekenden de provincie Vlaams-Brabant en de VGC in 1999 een overeenkomst. Ondertussen werd de Centrale Wachtlijstwerking (CWL) in Brussel geïmplementeerd.

Het belang van deze CWL als instrument voor zorgvraagregistratie, zorgbemiddeling, zorgafstemming en zorgplanning is aanzienlijk en kan niet onderschat worden. Personen met een handicap die een beroep wensen te doen op door het Vlaams Fonds erkende voorzieningen moeten zich aanmelden via de CWL.

Het aantal aanmeldingen op de CWL is tevens een belangrijk gegeven voor de verdere uitbouw van het aanbod in de sector, zowel wat betreft het aantal plaatsen in bestaande voorzieningen als de creatie van nieuwe voorzieningen in een bepaalde regio.

De implementatie van de CWL in Brussel blijft echter een groot knelpunt. Het aantal aanmeldingen is nog steeds heel beperkt. Daarom werd in 2004 een bekendmakingscampagne uitgewerkt door het BROG (Brussels Regionaal Overleg Gehandicaptenzorg), de VGC en de betrokken organisaties. Het Brussels Aanmeldingspunt heeft actief campagne gevoerd, waardoor het aantal aanmeldingen op de CWL steeg. In 2003 werden 58 nieuwe personen met een handicap geregistreerd, in 2004 waren dit er 72 (een stijging met ongeveer 25%).

In het algemeen is het aanbod voor personen met een handicap te beperkt uitgebouwd. Bovendien is er niet voor elke nood opvangmogelijkheid. Zo is er bijvoorbeeld geen aanbod aan tehuizen voor werkenden, tehuizen van kortverblijf, Observatie- en Behandelingscentrum, diensten voor zelfstandig wonen, opvang voor personen met een niet-aangeboren hersenletsel (NAH) en voor personen met een fysieke handicap, nursingtehuis voor zwaar zorgbehoevende personen, mogelijkheid voor crisisopvang, enz.

Voor de periode 2003-2007 werd een voorstel van uitbreidingbeleid voor Brussel ingediend bij het Vlaams Fonds :

<i>Zorgvorm</i>	<i>Aantal plaatsen</i>
Observatie- en Behandelingscentrum	30
Tehuis voor werkenden	12
Kortopvang	2
Uitbreiding internaat	10
Tehuis niet-werkenden	33
Dagcentrum	8

Desondanks kende de sector de voorbije legislatuur toch een bescheiden groei. Zo decentraliseerden bvb. de MPI's Sint-Franciscus (leefgroepwerking "De Rytak") en Levenslust een gedeelte van

hun leefgroepwerking naar Brussel en kon de vzw Begeleid Wonen een aanzienlijke groei realiseren in het aantal cliënten.

Momenteel bedraagt het aantal beschikbare plaatsen voor minderjarigen :

<i>Zorgvorm</i>	<i>Gemeente</i>	<i>Voorziening</i>	<i>Aantal plaatsen</i>
Semi-internaat	Sint-Lambrechts-Woluwe	Koninklijk Instituut Woluwe	83
Internaat	Sint-Lambrechts-Woluwe	Koninklijk Instituut Woluwe	75
	Laken	De Ark	12
	Anderlecht	MPI Sint-Franciscus/De Rijtak	10 (gedecentraliseerd)
	Sint-Jans-Molenbeek	MPI Levenslust/De Passer	8 (gedecentraliseerd)

Tegen 2006 zal ook een Observatie- en Behandelingscentrum (Espero) voor minderjarigen met gedragsproblemen (20 plaatsen) in Brussel worden ingeplant.

Voor volwassenen is momenteel volgende opvang beschikbaar :

<i>Zorgvorm</i>	<i>Gemeente</i>	<i>Voorziening</i>	<i>Aantal plaatsen</i>
Begeleid wonen	Laken	Begeleid Wonen Brussel	72
Dagcentra	Haren	De Ark	17
	Jette	Zonnelied	6
Beschermd wonen	Anderlecht	CAD De Boei/MPI St. Franciscus	10
	Sint-Gillis	De Lork	5
Tehuis werkenden	Anderlecht	MPI St. Franciscus	6
Tehuis niet-werkenden	Sint-Gillis	De Lork	25
	Haren	De Ark	8

Vanuit Zonnelied is een woonproject in Brussel in uitbouw, waarbij o.a. 15 bestaande plaatsen in Wemmel zullen ingeplant worden in Brussel.

Acties :

- Via de verdere uitbouw van de centrale wachtlijstwerking de noden van de Brusselse zorgzoekenden en personen met een handicap beter registreren en promoten ;
- Implementatie van het Besluit van de Vlaamse regering betreffende de regie van de zorg en bijstand tot sociale integratie van personen met een handicap ;
- Maximaal aanwenden van de beschikbare kredieten met het oog op de ontwikkeling van

nieuwe initiatieven (onder andere een Observatie- en Behandelingscentrum) en afstemmen van de investeringskredieten hierop ;

- Aanvullend ondersteunen van de uitbouw van bijkomende plaatsen tehuis voor niet-werkenden, tehuis voor werkenden, dagcentrum, beschermd wonen, kortopvang en Medisch-Pedagogisch Instituut, onder meer via investeringsmiddelen ;
- Het aanbod inzake sociaal vervoer afstemmen op de doelgroep personen met een handicap ;
- De splitsing van de onroerende goederen voor het revalidatiecentrum De Poolster en zijn Franstalige tegenhanger.

Aandachtspunten voor overleg met de Vlaamse Gemeenschap :

- Ter beschikking stellen van de financiële middelen voor het voeren van een beleid om de historische achterstand weg te werken, zodat een basiszorgnetwerk voor personen met een handicap kan uitgebouwd worden ;
- Creëren van bijkomende plaatsen internaat, tehuis voor niet-werkenden en tehuis voor werkenden, dagcentrum en kortopvang via investeringsmiddelen en personeels- en werkingsmiddelen ;
- Specifieke maatregelen nemen ter bevordering van de implementatie van de centrale wachtlijstwerking in het Brusselse hoofdstedelijke gewest ;
- Voorzien van een Brusselse vertegenwoordiging bij de oprichting van een permanente cel zorgregie op niveau van het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap ;
- Uitwerken van een oplossing n.a.v. de verschuiving van gemeenschaps- naar gewestbevoegdheid betreffende opleiding en tewerkstelling voor personen met een handicap ;
- Oprichten van een Brussels Steunpunt Toegankelijkheid, net zoals in de Vlaamse provincies ;
- Vrijwaren van het Vlaamse beleid inzake tewerkstelling van personen met een handicap (onder andere beschutte werkplaats).

6. Horizontale materies

Afstemming van reguliere middelen, middelen uit het Stedenfonds, het Brusselfonds en Europese middelen maakt een geïntegreerd beleid mogelijk. Het welzijnsbeleid kan onder andere in een breder perspectief gekaderd worden via een studiereis.

Structureel overleg tussen de verschillende beleidsdomeinen (zoals Stedelijk Beleid, Gezondheid, Etnisch-Culturele Minderheden, Cultuur, Onderwijs,...) is aangewezen.

7. Specifieke aandachtspunten

7.1. Regionaal overleg en regionale samenwerking

De VGC verleent een ondersteuning aan de vzw Brusselse Welzijns- en gezondheidsRaad (BWR) voor de personeels-, werkings- en huisvestingskosten als functioneel coördinatieorgaan op het werkveld met betrekking tot de welzijns- en gezondheidsmateries in het Brusselse hoofdstedelijke gewest. De opdrachten van de vzw zijn omschreven in een jaarlijks te evalueren conventie.

De subsidie omvat tevens de Vlaamse subsidie voor het regionaal overleg en de regionale samenwerking in de welzijnssector. Ook deze opdracht maakt deel uit van de conventie tussen de vzw en de VGC.

Een van de opdrachten van de BWR is het beheer van de bestaande sociale kaart voor Brussel. Om te werken aan één interprovinciale elektronische sociale kaart werd in mei 2001 een samenwerkingsakkoord ondertekend door de vijf Vlaamse provincies en de VGC.

De huidige sociale kaart staat on-line op internet. Deze eerste generatie sociale kaart is de sociale kaart in de strikte zin van het woord : er kan via eenvoudig zoeken of gestructureerd zoeken door de gebruiker on-line gezocht worden naar organisaties uit de welzijns- en gezondheidssector.

Momenteel wordt gewerkt aan de tweede generatie sociale kaart (soka gen2). Deze wil binnen een duidelijk afgebakende scope het basisinstrument worden dat op een elektronische en snelle manier actuele Nederlandstalige informatie aanbiedt over het voorzieningenaanbod in de vijf Vlaamse provincies en het Brusselse hoofdstedelijke gewest.

Acties :

- Actualiseren en bevorderen van de samenwerking met de BWR ;

- Verdere uitbouw van de sociale kaart voor Brussel, in samenwerking met andere overheden.

7.2. Zorgverzekering

De Vlaamse Zorgverzekering (VZV) heeft als hoofddoelstelling zorgbehoevenden een financiële ruggensteun te bieden voor hoge uitgaven in het kader van niet-medische zorgen.

In het Vlaamse Gewest zijn alle inwoners ouder dan 25 jaar verplicht zich aan te sluiten bij de Vlaamse Zorgverzekering (VZV). Inwoners van het Brusselse hoofdstedelijke gewest hebben de keuze om zich al dan niet aan te sluiten.

Op 31 december 2003 waren 51.151 of 5,1 procent Brusselaars aangesloten bij de VZV. Worden alleen de Brusselaars ouder dan 25 jaar (de leeftijd waarop de inwoners van Vlaanderen zich moeten aansluiten) bekeken, dan is het aansluitingspercentage 7,3 procent.

Het aansluitingspercentage ligt hoger bij de oudere dan bij de jongere leeftijdscategorieën. Het aandeel aangesloten Brusselaars ouder dan 65 jaar bedraagt 14,2 procent, het aandeel 80-plussers 17,8 procent.

Globaal steeg het aantal aansluitingen tussen 2002 en 2003 met 22 procent. De stijging is het grootst bij de Brusselaars ouder dan tachtig jaar.

In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest komt 1,4 procent van alle aangeslotenen in aanmerking voor een tussenkomst van de VZV, in het Vlaamse gewest is dat het dubbele (2,9 procent).

Er is een grote discrepantie tussen beide gewesten vanaf de leeftijd van 65 jaar en die wordt groter naarmate de leeftijd stijgt.

Hier speelt wellicht de wetgeving een rol, die voor Brusselaars niet in een tussenkomst voor mantelzorg voorziet, tenzij in combinatie met professionele zorg en/of hulpmiddelen. Bovendien kwamen in 2003 alleen erkende Vlaamse voorzieningen in de thuis- en residentiële zorg in aanmerking.

Op 14 november 2003 keurde de Vlaamse regering het besluit goed houdende gelijkstelling van voorzieningen gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad met de in het kader van de zorgverzekering van rechtswege erkende voorzieningen.

Eind juli 2004 waren 66 bicommunautaire voorzieningen gelijkgeschakeld door de Vlaamse regering. Hieronder vallen 4 thuiszorgvoorzieningen : van de Stad Brussel en de OCMW's van Evere, Ukkel en Jette. Van deze OCMW's zijn ook de residentiële voorzieningen erkend. Er zijn 58 of bijna de helft van de residentiële voorzieningen gelijkgeschakeld. In totaal gaat het om 5.588 bedden. Daarnaast zijn er nog 2 dagverzorgingscentra en 4 psychiatrische verzorgingstehuizen erkend.

Belangrijk is dat op basis van de vragen gesteld aan de vzw Home-Info (informatie over en toeleiding naar ouderenvoorzieningen) het al dan niet in aanmerking komen voor de VZV een belangrijk criterium is geworden bij de keuze van een rusthuis.

Ondanks een stijging van het aantal aansluitingen tussen 2002 en 2003, betaalden in 2003 ongeveer 6000 aangesloten Brusselaars hun bijdrage niet. Dit betekent dat zij niet ten volle kunnen genieten van de tussenkomsten van de VZV. Als sanctie moet de zorgkas immers hun recht op tenlasteneming met 4 maanden opschorten voor elk jaar dat de jaarlijkse bijdrage niet betaald wordt.

De wachttijd voor een Brusselaar die zich in 2003 aansloot bij een zorgkas bedraagt 1 jaar, 3 jaar wanneer hij of zij zich aansloot in 2004. Vanaf 1 januari 2005 zal de wachttijd om te kunnen genieten van de VZV tot 5 jaar verlengd worden voor de Brusselaars.

Er kan besloten worden dat de toegankelijkheid van de VZV voor de inwoners van het Brusselse hoofdstedelijke gewest nog dient verbeterd te worden.

De Vlaamse minister bevoegd voor Welzijn heeft aan het Vlaams Zorgfonds de opdracht gegeven om te onderzoeken hoe en met welke modaliteiten een systeem van regularisatie in de zorgverzekering op korte termijn kan gerealiseerd worden. Het betreft een regularisatie voor mensen die verplicht zijn zich bij de zorgverzekering aan te sluiten en – omwille van het niet of niet-tijdig betalen van hun jaarlijkse bijdrage in het verleden – nu reeds uitgesloten zijn van een vergoeding wanneer zij ooit zorgbehoevend worden. Het is de bedoeling om in het kader van een maximale toegankelijkheid deze mensen de kans te bieden om zich – zonder sanctie – alsnog correct aan te sluiten en zich te verzekeren.

Het VGC-collegelid bevoegd voor Welzijn, Gezondheid en Ambtenarenzaken zal blijven aansturen op overleg rond deze materie.

Acties :

- Het aanbod van Nederlandstalige voorzieningen uitbreiden ;
- Bicommunautaire voorzieningen aansporen om aan te sluiten bij de Vlaamse Zorgverzekering ;
- Inventarisatie van de noden inzake taalondersteuning voor het personeel van bicommunautaire voorzieningen die aansluiten bij de zorgverzekering.

Aandachtspunten voor overleg met de Vlaamse Gemeenschap :

- Aanpassen van het decreet teneinde alle bestaande discriminatie in Brussel op het gebied van mantelzorg weg te werken ;
- Aanpassen van het decreet teneinde het regime van de lange wachttijden weg te werken in Brussel ;
- Organiseren van een sensibiliseringscampagne in samenwerking met de ziekenfondsen.

7.3. Investeringsbeleid

In 2002 werd de verordening houdende de toekenning van investeringssubsidies aan welzijns- en gezondheidsinstellingen goedgekeurd. Dankzij het verlenen van investeringssubsidies wordt de ontwikkeling van een aantal nieuwe voorzieningen in het Brusselse hoofdstedelijke gewest bevorderd. Dit heeft vooral in de sectoren bijzondere jeugdzorg en personen met een handicap tot een uitbreiding van het aanbod geleid en een verdere invulling van blinde vlekken.

De sectoren algemeen welzijnswerk en bijzondere jeugdzorg werden opgenomen in de VIPA-regelgeving en kunnen sindsdien ook een beroep doen op het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) voor investeringsmiddelen.

Wat betreft de sector personen met een handicap werden bij collegebesluit nr. 03/342 van 17 juli 2003 een aantal opties genomen inzake meerjaren-programmatie investeringen die kaderen in het uit-

breidingsbeleid. Voor de realisatie van nieuwe of de uitbreiding van bestaande voorzieningen in het Brusselse hoofdstedelijke gewest is het al dan niet verlenen van een aanvullende investeringssubsidie door de Vlaamse Gemeenschapscommissie immers vaak van doorslaggevend belang.

Acties :

- Opmaken van een investeringsplan voor alle beleidsdomeinen, met duidelijke prioriteiten en fasering ;
- Stimulerende initiatieven nemen daar waar het spontane initiatief uitblijft i.f.v. het verder uitbouwen van een basiszorgnetwerk ;
- Evalueren van de procedures inzake dossierbehandeling.

Aandachtspunten voor overleg met de Vlaamse Gemeenschap :

- Rekening houden met de specifiek Brusselse situatie (moeilijk vinden van een geschikt pand, weinig of geen bouwgrond, complexe bestuurlijke situatie die de afhandeling van bouwdoSSIERS aanzienlijk kan vertragen, hogere aankoopprijs, ...) bij de toekenning van een erkenning aan startende initiatieven en de eventuele verlenging van voorlopige erkenningen en desnoods voorzien in de nodige uitzonderingsmaatregelen.

BESLUIT

Sinds de VGC in 1989 de welzijnsbevoegdheid kreeg, werd er reeds een lange weg afgelegd. Toch blijven er op het Brusselse welzijnswerkveld noden bestaan. De VGC wil haar welzijnsbeleid maximaal afstemmen op de gedetecteerde behoeften, m.a.w. nieuwe initiatieven blijven stimuleren en ondersteunen. De VGC wil startkansen geven aan nieuwe initiatieven en methodieken die inspelen op reële Brusselse noden.

Een bijzonder aandachtspunt blijft het aantrekken van kwalitatief Nederlandskundig personeel.

Binnen het Brusselse institutionele kader wil de VGC omtrent specifieke noden in eerste instantie overleg plegen met de Vlaamse Gemeenschap, maar ook met de andere in Brussel bevoegde overheden, waaronder de gemeentebesturen en OCMW's.

Het uitgangspunt is dat alle burgers, inclusief zwakkere groepen, recht hebben op toegang tot zorg. In de complexe en diverse realiteit die het Brusselse hoofdstedelijke gewest vormt, vereisen specifieke doelgroepen zeker onze bijzondere aandacht.

Deze visie veronderstelt een geïntegreerd , gecoördineerd, anticiperend en toekomstgericht welzijnsbeleid.

Brigitte GROUWELS

**Collegelid bevoegd voor Welzijn,
Gezondheid en Ambtenarenzaken**
